

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egyes szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyváradi, Szilágyi Dezsa-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kizárólag a közérdekű hírek és közvéleménykérdések iránt foglalkozik. Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalban teendőek.

Cseh uralom Pozsonytól-Ungvárig. Erdélyről már nem is lesz szó a békekonferencián?

Hogy gyötrelmünk még változatosabb legyen s néha-néha a remény sugara visszalopja önbizalmunkat csak azért, hogy ellenségeink annál jobban gyönyörködhesseink vergődésünkben, gondoskodnak egy-egy picike szalmaszárról, melybe ez a szegény szerencsétlen ország belekapaszkodhat. Most az angolok vannak soron. Anglia védeni akarja a magyar érdekeket és ezért egy ilyen küldöttség Svájcba ment már, hogy tárgyalásba kezdjen igényeink jogosságáról és felülvizsgálja a magyarországi nemzetek kérdését.

Azalatt a csehek az antant megbízásából megszállják a tótlakta területet. A kormány minden erejét megfeszíti, hogy legalább Pozsonyt, az ősrégi magyar királykoronázó várost mentse meg az országnak. A csehek Pozsonytól Ungvárig mindent hatalmukba akarnak keríteni.

Általában az a felfogás domborodik ki, hogy nem ragaszkodnak a mai vármegyék határaihoz, hanem a néprajzi térképet veszik számításuk alapjául. Így a jelenlegi vármegyék közül 8-at egész területében, nyolcat pedig felerészben maguknak követelnek. A városok közül csak Kassával tennének kivételt, mint a melynek nagy többsége magyar.

Azt mondják, hogy a belgrádi fegyverszünet nem ismerte el Magyarország integritását és így erről jogilag szó sem lehet. Versaillesban rólunk, de nélkülünk tartottak kötelező tárgyalásokat. Sietős a dolga nagyon a haditanácsnak, mert mire Wilson Európába érkezik, az intézkedéseket, mint már megtörtént dolgokat akarják az elnök elé terjeszteni. Wilson — esetleg — csak jóváhagyja a történeteket. A magyar kormány siet, amit lehet menteni. Gróf Sigray Antalra hárul a feladat, aki Amerikából nőült, sógora Gerardnak, a volt berlini amerikai nagykövetnek. Ennek az összeköttetésének a révén utlevelet kapott Párisba, ahova már el is utazott. A magyar kormány megbízásából bevárja Párisban Wilson elnököt, House ezredes és Gerard nagykövetet, akinek igen fontos szerepe van az amerikai külügyek vitelében. Sigray Antal minden adattal felszerelve utazott Párisba,

ahol kimerítő jelentést tesz a nemzeti-ségi helyzetről, a széninségről és igyekszik lehetővé tenni az entente és a magyar népköztársaság között a közvetlen összeköttetést.

Vigasztalódjunk! Ha az operáció sikerül és a csehek jóliaktak, kapunk szenet, de csakis akkor.

A szerbek felesketik a mi tisztviselőinket, kiket az okkupált területen találnak. Ez a fogadalom így szól:

„Becsületszavamra fogadom, hogy hivatalommal járó kötelességeimet hiven és lelkiismeretesen fogom teljesíteni.”

Igy természetesen tág teret nyújt a magyarázatra ez a fogadalom, mely szépen idomítható, mint a puszta agyag a szobrász kezében.

A szlovének a jövő héten Vas és Zalavármegyét a Rába és a Mura folyóig akarják megszállni. Céljuk az eleség elrekvirálása. Az emberiség csak az ő részükre hasznos jelige.

A németek még borzasztóbban néznek ki. Két hét múlva a branden-burgi kapu alá francia csapatok büszke sora fog megérkezni és a kiéhezett német nép hiába nyújtja kezét segítségért. Németországban 50.000-en haltak meg éhen a fegyverszünet megkötése óta.

A rettenetes élelmezési viszonyokról a közlelmezési hivatal jegyzéket készített és nyújtott át a külügyi hivatalnak, amelyben azt a katasztrófális helyzetet festi, amely előtt élelmezési tekintetben Németország áll. A rossz élelmezés következtében a haralándóság erősen megnövekedett és mert a legnagyobb erőfeszítés dacára sem sikerül az élelmezési viszonyokon javítani, a veszedelem egyre növekvőben van. A burgonyatermés legnagyobb része a földben maradt és a korai fagy miatt tönkrement. Németországot a legsúlyosabb katasztrófa, az éhhalál fenyegeti.

Az éhínség a legbiztosabb tápláló anyaga a forradalomnak, ennek emelője adja az ösztönöket a bolsevikizmusra, melytől pedig az entent nagyon fél.

A románok — ez érint bennünket a legközelebről — minden tettükkel és nyilatkozatukkal azt juttatják kifejezésre, hogy a 26 vármegye elszakítása befejezett tény. Pop

Cs. István Aradon kijelentette, hogy a béketárgyalásokon már le sem fog vetődni Erdély hovatarozandóságának kérdése. Ott csupán az átadás módzatait logják megvitatni és véglegesen szankcionálni.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha a magyar kormány nem lesz hajlandó átadni az imperiumot, mi fog történni? dr Pop Cs. István a következőket mondotta:

— Erre ebben a pillanatban nem adhatok választ, miután ebben a kérdésben a Nagyszebenben összeülő nemzeti ügyvezető tanács fog határozni.

A demarkációs vonal átlépéséről is nyilatkozott Pop Cs. István:

— A fegyverszüneti feltételeket nem ismerjük, miután annak teljes szövegét a magyar kormány nem tette köze. Ilyenformán nem vagyunk tisztában a demarkacionális vonalakkal sem. Azokat a demarkacionális vonalakat, amit annak a magyar lapok neveznek, sem a szerbek, sem a franciák nem tartják be. A franciák megszállták Budapestet, amely pedig a demarkacionális vonalon jóval túl van. Éppen így nem vagyunk még teljesen tisztában azzal, hogy a demarkacionális vonal a román hadsereg részére meddig terjed s önkéntes kombináció mindez, amely már eddig is meghatározta azt a vonalat, ameddig a román hadsereg előnyomulni fog. En magam sem tudom, hogy a román hadsereg meddig jön.

— Ami pedig a fegyverszüneti feltételeknek azt a pontját illeti, hogy a közigazgatás magyar marad, azzal, hogy a hatalmat átvesszük, sérelmet nem szenved. A közigazgatás ezután is magyar marad a béketárgyalásokig, csak a román nemzeti tanács ellenőrzése alatt fog állni.

A közlelmezési ügyosztály mult évi mérlege

800,000 K az eredmény.

Nagyváradi város közlelmezési ügyosztályát ellenőrző új bizottsága Lukács Ödön elnöklete alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak: Balogh Károly, dr Berkovits René, Biró Márk, dr Katz Lipót, Kocsán János, Kelen Béla és Pelle János.

Lukács Ödön bemutatta és ismertette az ügyosztály 1917—1918. évi működését, melynek kapcsán kijelentette, hogy Nagyváradi város ellátása egyelőre biztosítva van. Kérte azonban, hogy a bizottság a közönség körében a fokozott takarékoság elvét hirdesse, mivel csak így lehet a nélkülözések bekövetkezését elkerülni.

Kelen Béla ismertette a mérleg eredményét, amely szerint az 1917-18. évben az élelmezési ügyosztály nyeresége 800,000 korona. A megelőző év 700,000 K nyereségével együtt jelenleg tehát *másfél millió* korona áll az ügyosztály rendelkezésére, amelyből 300,000 koronát leírásba vesznek.

A mérleget tudomásul vették és elfogadták.

Ezután még elhatározták, hogy a bizottságot három taggal egészítik ki s felkérlik a polgármestert, hogy ehhez képest egy tagot a polgárok, egy tagot a leszerelt katonák és egy tagot a munkások közül nevezzen ki a bizottságba.

Aradon szervezik a román hadsereget.

Kolozsvárott lesz a román egyetem.

Az Aradi Közlöny írja: A huszonhat erdélyi megyében átveendő imperium berendezésére szükséges előkészületeket az új román kormány megkezdte. Dr. Maniu Gyula miniszterelnök úgy nyilatkozott, hogy a miniszterium legelső feladatának tekinti a Romániával való egyesülés keresztülvitelét és erre vonatkozóan mindent előkészít.

A legsürgösebb teendők közé tartozik az erdélyi imperium hadügyeinek szervezése. Aradon, ahova dr. Pop Cs. István hadügyminiszter megérkezett, megkezdődött a hadsereg szervezése. A Ferenc-téri polgári iskola helyiségében van most a román hadügyminiszterium. Minthogy a Román Nemzeti Komité megszűnt és helyét a kormányzó tanács foglalja el, amely Nagyszebenben fog székelni, az iskolában egyelőre dr. Pop hadügyminiszter hivatalos helyiségeit helyezték el.

Itt ma a törzstisztek bevonásával voltak igen nagyfontosságú értekezletek egész nap át. Értesülésünk szerint megállapították a hadsereg főbb parancsnokságainak, (hadtest, hadosztály stb.) székhelyét és megszervezték a csapattestek kereteit, előkészítették a hadseregkiegészítési törvényt, amelynek elveit vitatták meg.

A részleteket nem írhatjuk meg, mert erre nem kaptunk felhatalmazást.

Rendkívül érdekesek a román kultuskormány tervei is, amelyeknek az a céljuk, hogy intenzív közművelődési munka induljon meg Erdélyben.

— Ezek közül igen rövidesen testet ölt — mondotta az Aradi Közlöny tudósítójának egy beavatott férfiú — a felső oktatásnak, az egyetemnek a megvalósítása. Ugy tervezük — és ez iránt már legközelebb meg is történnék az intézkedések — hogy Erdély fővárosában, Kolozsvárrt állítjuk fel a román nyelvű főiskolákat. *Hűségünknek itt kell koncentrálnia*, mert Kolozsvár vidéke teljesen román. *A román birodalomnak itt lesz a második főiskolája.*

— A mostani magyar egyetem épületeit mi átvesszük és a magyarság, amelynek teljes tanszabadságot biztosítunk, Marosvásárhelyt létesít majd főiskolát. Ott is van elég alkalmas épület egyetem céljaira. Főiskolai tanáraink főleg számmal lesznek minden fakultácson, mert a románságnak sok világhírű tudósa van. Hogy hány középiskolát

létesítünk, az még nincs eldöntve, mert a román középiskolai tanárokból igen nagy a hiány.

A „Hangya” és a magánalkalmazottak.

A munkanélküli magántisztviselők és és kereskedelmi alkalmazottak, továbbá ezek elhelyezésére alakult együttes főnöki és alkalmazotti szervezet részéről többször elhangzott hírlapokban és gyűléseken azon vád, hogy a „Hangya” szövetkezet a harcból visszatért alkalmazottakkal szemben nem járt el azzal a megértéssel, ami várható volt. Ugyanezen vádak hangzottak el tegnap a Bémer téren tartott gyűlésen is, amely után mintegy 400 főnyi tömeg a „Hangya” kirendeltség Sáro-utca 17. szám alatti telepe elé vonult, ott a kaput betörve betódult az udvarra, az irodahelyiségekbe, a tisztviselőket és tisztviselőnőket inzultálta s csak a legnagyobb erőfeszítéssel lehetett őket a rombolástól visszatartani.

Tekintettel arra, hogy több lapban azon tendenciózus beállítás jelent meg, mintha a „Hangya” a háborúból folyó kötelelességeit nem teljesítené, legyen szabad az alábbiak ismertetésére b. lapjában helyet kérnünk.

A „Hangya” melynek tudvalevőleg az országban 2000 szövetkezte, 6 kirendeltsége és 11 transitó áruraktára van, a háborúból visszatért körülbelül 400 alkalmazottját, akiket különben a háboru egész tartama alatt fizetett, kivétel nélkül visszafogadta.

A nagyváradi kirendeltség, mely mint kirendeltség csak egy éves, mint áruraktár azonban 1913 óta áll fenn, nemcsak a harcból visszatért alkalmazottait vette vissza, de már ezen felül is alkalmazott olyan leszerelt katonákat, akik nem az intézettől vonultak be. Ezen kívül a „Hangya” nagyváradi kirendeltsége a központ által visszavett 400 alkalmazottból is tartozik egy megfelelő kontingenst elhelyezni.

Tekintettel most már arra, hogy a „Hangya” nagyváradi kirendeltsége az ősz folyamán egy, az egész vármegyére kiterjedő kormányakciót vezetett, melynek célja ez évi nagyhozamu makktermésnek zsirkészítésre való összegyűjtése volt s mely célra cca 10 alkalmazottat kellett felvennie, tekintettel másrészt arra, hogy a nagyváradi kirendeltség ezideig minden fölös személyzet dacára egyetlen alkalmazottját sem bocsátotta el, tekintettel végül arra, hogy az általános vonalzáriat következtében a nagyváradi kirendeltségnek egész üzeme szünetel s a 110 alkalmazott közül kb. 70 munka nélkül van, a nagyváradi kirendeltség jogosan állithatja, hogy az alkalmazottakkal szembeni köteleességét teljesítette. Az intézmény nehéz helyzetéhez járul még azon körülmény, hogy a megszállások következtében egész ország-részek veszték el számára s a kirendeltségi raktárakban, transitóraktárakban felhalmozott milliókra rugó árukészletei veszték el.

A forradalom kitörése alkalmával a „Hangya” nagyváradi kirendeltsége az első között sietett a veszélyeztetett rendmegvédésében a Nemzeti Tanácsnak, a Nemzetörségnek segítségére. A Városi Nem-

zeti Tanácsnak, a Vármegyei Nemzeti Tanácsnak egyenként 30-30.000 korona összeget ajánlott fel. A Városi Nemzeti Tanács által lefoglalt 25 vagon német zsákmányt díjtalanul elhelyezte raktáraiban. Annak felletározását, osztályozását, őrzését saját alkalmazottjaival végeztette. A Vármegyei Nemzeti Tanácsnak és Nemzetörségnek azonnal felajánlotta, ellenszolgáltatás nélkül, személyautóját, teherkocsijait, a Nemzetörségnél a „Hangya” tisztviselőnői dolgoznak, kiket a kirendeltség szintén ellenérték nélkül bocsátott a Nemzetörség rendelkezésére.

Az intézet ügyvezető főnöke: dr. Magurányi Jenő tűzerőhadnagy, ki szintén harctéri sebesülés következtében rokkant katona, a forradalom első napjaiban nemzetőri szolgálatra ajánkozott és többször kiszállt a veszélyeztetett területekre rendcsinálás céljából. A Biharmegyei Mezőgazdasági és Husipari R. T. nak a barátjai erdőben lévő 1000 darab sertését, melyet a zendülők széthajtottak, szintén az ő személyes bátorsága és vállalkozása mentette meg Nagyvárad város fogyasztókörzönésére részére.

Mindezek előrebocsátása s a szervezet vezetőivel lefolytatott tárgyalások során történt ismertetése után dr. Magurányi Jenő ügyvezető főnök készséggel mutatkozott hajlandónak arra, hogy a nem váradi cégektől, vagy megszűnt váradi cégektől bevonult s még el nem helyezett alkalmazottak közül egy méltányos számot intézeténél elhelyez, csupán azt kívánta a szervezet vezetőitől, nyujtsanak neki betekintést a szétosztási tervezet adataiba, melyek szerint a szétosztást az egyes nagyváradi cégek és vállalatok között eszközölni óhajtják. Ezen kívánság teljesítését a szervezet vezetői azon kijelentéssel tagadták meg, hogy a szétosztást ők eszközlik, abba a Hangyának betekintést nem engednek s a Hangyának az általuk eszközölt szétosztás alapján kötelelessége a 25 alkalmazott azonnali felvétele. Ez a titkolózás nem helyes. Épen a nyíltság, a tiszta igazság, amelynek nincs leplezni valója, kell, hogy lényege legyen az új kornak.

És van egy másik kényes kérdés is. A csütörtöki nagygyűlés lezajlása után miért épen csak a Hangya telepét támadták meg, hiszen sok, sőt nagyon sok más cég is van, amelyek egyáltalán nem hajlandók senkit sem visszavenni? Tendenciózus ilyen kérdésben nem volna szabad eljárni, mert az veszélyezteteti az ügy komolyságát és kétséget hagy a megbízhatóság dolgában is.

Dr. Magurányi Jenő, a Hangya igazgatója különben kijelentette, hogy tekintettel a tapasztalt tendencióra, kéri dr. Ágoston Péter kormánybiztos és dr. Moskovits József iparkamarai elnök bevonását is a békéltető bizottságba, akik személyükkel és igazságszeretettel kel garantiálják, hogy az alkalmazottak szétosztása arányos lesz.

A vidéki menekült és katona újságírók, akiknek bármilyen támogatásra vagy tájékoztatásra van szükségük, forduljanak a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége titkári hivatalához (Budapest Rózsa-utca 47.)

Bécsi lap Károlyi miniszterelnök állítólagos öngyilkossági kísérletéről és a kormány lemondásáról.

A kormány cáfolata.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: A Neues Wiener Journal mai számában megjelent Károlyi Mihály miniszterelnök állítólagos öngyilkossági kísérletéről szóló hírs a hozzá fűzött következtetésekből egy árva szó sem igaz. Éppen így teljesen valótlan ugyane lapnak „A magyar kormány lemondásának lehetőségei” címen megjelent közleménye. A magyar kormány teljesen tudatában van felelősségének amely éppen azt követeli, hogy helyén maradjon és legjobb tudása szerint vezesse az ország ügyeit.

A Gyulafehérvárott megalakult román kormány tanácskozása.

— Kolozsváron román egyetemet állítanak fel. —

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) Aradról jelentik, hogy a magyarországi románok kormánya tegnap Pop Csicsó István lakásán tanácskoztak a huszonhat vármegye felett átveendő imperium tárgyában. A tanácskozáson, mely a késő esti órákig tartott, több román törzstiszt is részt vett. A tárgyalás részleteiről eddig

semmi sem szivárgott ki.

A román kultuszminiszteriumban lázas munka folyik. A legközelebbi időkben Kolozsváron román egyetemet állítanak fel, még pedig a magyar egyetem épületében. A magyar egyetemet Marosvásárhelyre szándékoznak költöztetni.

A békekonferenciát huszonegyedikén nyitják meg.

— Wilson elnök érkezése. —

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Rómából táviratozzák: Itt az a hír terjedt el, hogy Wilson elnök szombaton érkezik Brestbe és huszadikán Rómába jön. A békekonferenciát huszonegyedikén nyitják meg Versaillesben. Wilson elnök arra törekszik, hogy programját a nemzetek társadalmáról, a döntőbíráskodásról megvalósítsa.

Massaryk Londonban.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Massaryk dr a cseh-szlovák köztársaság elnöke Liverpoolból Londonba érkezett. A pályaudvaron államfőt megillető fogadtatásban részesítették, este Balfour külügyminiszter bankettet adott tiszteletére. Massaryk néhány napig marad Londonban s onnan Párisba utazik.

Új népállam Moson, Sopron és Vasvármegyék községeiből.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Moson, Sopron és Vasvármegyék háromszázkilenc községe új népállammá alakult, amely gazdasági tekintetben nem akar Német-Ausztriához csatlakozni, hanem ideiglenesen semleges álláspontot foglal el.

Német lap hálátlansággal vádolja az erdélyi románokat.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) Kölnből jelentik: Az erdélyi románokról és azon határozatról, amelyben a Magyarországtól való elszakadást és a Romániához való csatlakozást mondták ki, a Kölnische Zeitung a következőket írja: Erdély alatt sem a magyarok, sem

a szászok nem értendők, hanem csak azon románok, akik a román földbirtokosok nyomása alatt Romániából elmenekültek. Ezeket a szomszéd állam befogadta, ott nyugalomra találtak és jóléthez jutottak. Ezt most azzal hálálják meg, hogy Erdélyt saját országuknak tekintik és Romániának igénylik.

Husz millió tonna amerikai élelmiszer Európának.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: New-yorki jelentés szerint az Egyesült Államok 1919. évben husz millió tonna élelmiszert küldenek Európába.

Hatszáz cseh katona érkezett Temesvárra.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) Prágából jelentik tegnap kelettel: A mai napon hatszáz cseh katona érkezett ide. Délután a csehek átvették a vármegye és az özszes közhivatalok vezetését.

Az antant Wilson elnök megérkezése után dönt a fegyverszüneti feltételek enyhítése ügyében.

Budapest, dec. 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Genli távirat szerint a Havas ügynökség jelenti, hogy az antant-államok még nem döntöttek véglegesen a fegyverszüneti feltételek enyhítése dolgában, ez Wilsonnak Párisba való érkezése előtt nem is várható.

Károlyi miniszterelnök felgyógyult.

Budapest, dec. 6. (Saját tudósítónktól.) A Politikai Híradó jelenti: Károlyi miniszterelnök állapotában lényeges javulás állott be, úgy hogy a mai napot már ágyon kívüli töltötte. A mai minisztertanácson már Károlyi Mihály elnökölt.

Frankfurt kimondta a Franciaországához való csatlakozást.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) A frankfurti községtanács mai ülésén egyhangulag elfogadta azon indítványt, amely kimondja, hogy Frankfurt Franciaországához kíván tartozni.

Antant csapatok Bukarestben.

Budapest, dec. 6. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Tegnap francia, angol és amerikai csapatok érkeztek Bukarestbe.

Mindjobban kiélesednek az ellentétek Amerika és az antant között.

Budapest, dec. 6. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Genli távirat szerint Amerika és az antant között az ellentétek mindjobban kiélesednek. Az Angliában időző amerikai újságíróknak eddig megtiltották, hogy az ellentétekről írjanak, most az amerikai újságok megírják, hogy Wilson elnök európai útjának célja elsősorban a nézeteltérések kiegyenlítése.

Nemzetközi törvényszék elé idézik Hohenzollern Vilmost.

Budapest, dec. 6. (Saját tudósítónktól.) Párisi táviratok szerint a francia sajtó kijelenti, hogy a nemzetközi államtörvényszék összeülését végleg elhatározták. A nemzetközi ítélőszék elé idézettek között első helyen szerepelnek Hohenzollern Vilmos, Ludendorff és Enver pasza.

Ipariskolai előadások elmaradnak. Tudatom a tanonctartó mesterekkel és az ipariskolai tanulókkal, hogy folyó hó 7-én, szombaton, az azon napon tartandó tanítói értekezlet miatt, ugyszintén 9-én, hétfőn az országos vásár miatt ipariskolai előadások sem a fiu, sem a leánytanonciskolában nem fognak tartatni.

Az Erdélyt megszálló román hadsereg proklamációja.

Budapest, dec. 6. (Saját tudósítónktól.) Az Erdély megszállására Nasoiu tábornok vezetése alatt bevonult román hadsereg utján a következő szövegű, magával hozott proklamációt terjeszti és ragasztatja ki:

Románok!

Amióta a Kapos partján Gelu vajda hősi halált halt a betódult barbár hódítókkal vívott harcban, a szépséges Erdélyre idegen uralom nehezült. Azóta ezer év telt el.

Ezen egész idő alatt csupán egyszerű tépte szét rabláncait nemzetségünk álmódor-zásának legnagyobbika, Mihály vitéz vajda, aki azonban Omlántól megöletve, elesett. Keserű rabságunk újabb hosszú ideje telt el azóta, amelyek alatt titeket legyőztek, de lelketeket megacélozták.

Most a sors adta győzelmi ünnepre igyekeznek azoknak árnyai, akik az ideálban hittek és ezért pusztultak el. Mert ime: Hora, Loska, Janku is jó az ő délceg mócaival és az ő védelmük egyesültek a mi lelkeinkkel az örök időkre való egyesülés ünnepeiben.

Románok! A szabadságot hozzuk magunkkal és az igazság van zászlónkra írva. A felszabadító első Ferdinánd király, a királyok legvitézebbike és legbölcsebbike parancsára léptük át azokat a határokat, amelyek tíz évszázadon át választottak el bennünket és amelyek már nem határok többé.

A hetedik román hadsereg parancsnoka.

mindig fordulnak elő kisebb-nagyobb rendezések.

A rendőrség most a következő újabb hirdetményben figyelmezteti az italmérőket a rendelet szigorú betartására.

A magyar népkormánytól a kormánybiztos ur utján érkezett felhatalmazás alapján Nagyvárad thif. város egész területén mindennemű szeszitalnak úgy nagy, mint kismértékben való kiszolgáltatását további intézkedésig a legszigorubbant eltiltom.

A tilalom egyaránt áll úgy termelőkre, mint a korcsmárosok, kereskedők és kimerőkre; ugyancsak kiterjed a kávéházakra, vendéglőkre és minden mulatóhelyre.

Ezen tilalom megszegése a magyar belügyminisztérium 784871-918. számú rendelete szerint 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és az első esetben is az italmérési jog megvonásával büntetendő kihágást képez.

Jelen rendelkezésem a mai nappal életbe lép.

Nagyvárad, 1918 december hó 6 án

Jánossy s. k.

A városi közgyűlés előkészítése.

Az állandó választmány ülése.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága csütörtökön, december 12 én tartja az évben utolsó közgyűlését. Előreláthatólag a jelenlegi törvényhatósági bizottsági tagoknak ez utolsó közgyűlésük lesz, mert a népkormány terve szerint a törvényhatóságokat is mielőbb reformálni fogja s az új városatyák választását is mielőbb keresztül szándékozik vitetni.

A csütörtöki közgyűlésre alig kerül nagyobb fontosságú kérdés s inkább csak a halaszthatlan, kisebb jelentőségű folyó ügyeket tárgyalja ezuttal a közgyűlés, melyet a város tanácsa, mint állandó választmány tegnap tartott ülésében készítet elő.

A közgyűlésen a polgármester bejelenti, hogy a rendőrség szaporítása folyamatban van; eddig 85 új rendőrt vettek fel. A további felvétel folyamatban van.

Ez a legüdvösebb, amit a város tehet. Szervezen erős, megbízható rendőrséget, amely felett rendelkezhet feltétlenül. Erre szükség is van, még pedig mielőbb, amilyen gyorsan csak lehet. Adjon jó fizetést a rendőröknek, amiből megélhessenek s ami megfelel a mai közbiztonsági állapotokkal járó nehézségeknek.

Mindjárt a polgármesteri jelentés után bemutatja a tanács a törvényhatóságnak az új közlélmzési miniszter leiratát, amelyben a törvényhatóság támogatását kéri.

A közigazgatási bizottságból ez év végén 5 tagnak a megbízatása lejár s ezek helye megüresedik.

Dr Ágoston Péter elnöklő kormánybiztos azon véleményének adott kifejezést, hogy a közigazgatási bizottságra nem lesz szükség s a tervezet szerint ezen bizottságot nem is fogják fentartani. Ezért nem is tartja szükségesnek a megüresedett helyek bejelentését.

Dr Thury László szükségesnek tartja a közigazgatási bizottságnak a ma még fenn-

álló törvény értelmében való kiegészítését, már csak a folytonosság szempontjából is. Vácolja, hogy a közigazgatási bizottság fontos magánérdekű vitás kérdésekben bírói funkciót tölt be s felelősségekben II. fokilag határoz.

Dr Ágoston Péter kormánybiztosnak a felhozott indokok alapján nincs kifogása, ha addig működik a közigazgatási bizottság, amíg az új választások megejtetnek.

Beterjeszti a tanács a közgyűléshez a közlélmzési ügyosztály 1917-18. évi zárszámadását.

Pártoló véleménnyel terjeszti a közgyűlés elé a tanács a kéményseprők kérelmét, amelyben a kéményseprési díjaknak 75 százalékkal való felemelését kéri.

Helvig Oszvald tüzérszázados és Vörös Ernő huszárőrnagy kérelmét a községi kötelekbe való felvétel iránt, szintén pártolólag terjeszti a törvényhatóság elé a tanács.

Még néhány apróbb kérdés kerül a közgyűlés elé.

Mint ezekből látható, nincs kilátás valami zajos közgyűlésre.

A szeszital eladásának eltiltása.

A mai viszonyok között egyik legüdvösebb intézkedés volt a szeszital kimérésének eltiltása.

Dacára azonban a rendeletnek, egyes lelkiismeretlen kimérők, kocsmárosok, vendéglősök és kávéházások derűre-borura szolgáltatták ki a szeszitalokat.

Az utóbbi napokban előfordult rendezések, skandalumok minden esetben arra vezethetők vissza, hogy a tiltó rendelet ellenére adták ki egyesek a szeszitalt. A rendőrségnek tudomása is van ilyen tilalom áthágásokról. Egyik nagy kávéház ellen folyamatban is van a legszigorubb megtorló eljárás.

A rendelet jogot ad a rendőrségnek, hogy megtorlásul nemcsak az eljárást és pénzbüntetést alkalmazza, hanem az italmérési jogot is eltilthatja. Amíg nem él a rendőrség ezzel a szigorú megtorlás jogával,

Fráter Lóránd nyílt levele a székelyhidi kerület közönségéhez.

A volt országgyűlés ellenzéki tagjai elhatározták, hogy kerületükben a nyugalom és a rend helyreállítása érdekében személyesen, vagy nyílt levéllel fordulnak a közönséghez. Különösen a szélső pártok képviselői sietnek a nyugalom megóvásáért, azok, akik nehéz harcot vívtak a korrupció és az önkényes hatalom ellen és most felszabadulva a cenzura és más mindenféle kényszer szorítása alól, szabadon tehetnek valomást a nép előtt. Szükség van erre azért is, hogy a nép lássa és érezze, hogy a múltban hibáinak elkövetésében nem bűnös mindenki, mert voltak egyenes jellemek, akik megalkuvás nélkül haladtak a kitűzött cél: Magyarországot függetlenségé felé.

Biharvármegye kerületeinek megbízottai közül Fráter Lóránd volt székelyhidi képviselő az első, aki kerülete közönségéhez szól. Nyílt levelet intéz Székelyhidhoz, amelyben hangyaszorgalomra, testvéri egyetértésben folytatandó munkásságra hívja fel a lakosságot, hogy a magyar népköztársaság alapjai szilárdak, megingathatlanok legyenek.

A nyílt levelet szószerint közöljük: T. Polgártársak! Szeretett testvérek! Imára kulcsolt kézzel fogom a tollat és írom le a két szót:

Szabadok vagyunk!
Szabadok! Hosszu évszázadok bilincseit pozdorjává törte e drága Nemzet; megelégette oly hosszú rabságát, megrázva hatalmas üstökét elkergette uralkodóját, főrendjeit, fölösztánát képviselőházát és eltette láb alól a hatalom eddigi bitorlóit, kik idegenek voltak a nemzet szive dobogásától, kik lerészegítették, zsoldos hitvány pénzen megvettek, akik csak megvenni és leitatni lehetett ebben az országban s ezzel megátáskirják drága imádozt hazánknak... Elpusztultak most már, nincsenek többé! Megszületett az új magyar népköztársaság! Évekig és évekig tartó cenzura, a gyűlölet és sajtó szabadság béklyóáverése lehetetlenné tették számomra akár népgyűlésen, akár nyílt levelezések formájában, hogy velelek, kedves polgártársak az éntekzést fentartam volna és hogy koronként fölviláosi áttudtam volna nyujtani azokról a mérhetetlen szenvedésekről és gázságokról, amivel ezt a szerencsétlen nemzetet hajánál fogva hurcolta keresztül egy panamás, pisz-

kos érdekcsoport, uralkodójával együtt. Csak annyit tudtunk ti mindezekből, a mennyit a napi sajtónak megengedtek közölni, de most, hogy a szabadság hajnalpírja biborfénnyel ragyogja be a nemzet véres homlokát, ki mondjam ezt nyíltan, bátran.

Nyolc hosszú évvel ezelőtt adták kezembe a világ legnemesebb, legragyogóbb zászlóját: a magyar nemzet függetlenségi és 48-as törekvéseinek Kossuth Lajos lobogóját. Hosszu szenvedésen, meggyaláztatáson és piszkolódáson mentem én emiatt keresztül sok magyar képviselőtársammal együtt. A parlamentből fegyveres erővel dobtak ki; a Habsburgok rendőrei, darabontjai és aljas kormányai, mint egy csirkefogót, pribék módra ruháimat összetépvé hurcoltak és lökdöstek ki onnan — miért, mert a Népjogok és Örökszabadságért küzdők sorában állam én is?!

Most pedig, mint egy megfáradt vándor, ki céljához ért, aki vállal a szent zászlóval a Magyar Népköztársaság templomának szent oltára előtt tédre roskad, vissza hoztam a kezetekbe adom a diadalmas zászlót és a szavakkal bucsuzom tőletek: fogadjátok testvéri szeretetemet s ha az általános, egyenlő és községenkénti tilkos szavazati jog alapján gyakorolni fogjátok legszentebb emberi jogaitokat, azzal úgy éljétek, hogy a Magyar Népköztársaság zászlóját erős kezekbe adjátok. És most térjen ki ki polgári foglalkozáshoz hangyaszorgalommal és munkálkodjatok testvéri egyetértéssel, hogy segítsetek fölépíteni az örökszép, ragyogó Magyar Népköztársaságot.

Fráter Lóránd.

Cipőrendelet.

A kereskedelmiügyi miniszternek a cipőjegyzékről megszüntető határozatával kapcsolatban úgy a város közönségével, mint a nagyváradai cipőkereskedők, cipészek, vásáros cipészek és csizmadiák tudatom a következőket:

A cipőkereskedők, akik készletüket épp úgy, mint eddig, a Közélelmezési ügyosztály Cipőosztályánál bejelenteni tartoznak, a vevőkről pontos jegyzéket vezetnek, amelybe a vásárló neve és lakása, az eladott cipők párszerinti száma és az jegyzendő be, hogy a vevő személyazonosságát igazolta.

Hasonló jegyzéket vezetnek a cipészek, vásáros cipészek és csizmadiák is. A vásárló vagy megrendelő személyazonosságát listakönyvvel vagy a közalkalmazottak beszerzési csoportjától nyert igazolvánnyal tartozik igazolni.

Azok részére, akik termelők és ilyképen listakönyvvel nem rendelkeznek, a cipőosztály cipővásárlására jogosító igazolványt állít ki.

Ugy a cipőkereskedők, mint a cipészek kötelesek a vásárolt vagy megrendelt új cipők után páronként egy-egy korona illetéket szedni, amely a jegyzékkel együtt, kéthetenként a közlelmezési ügyosztály cipőosztályánál beszolgáltatandó.

Mint hogy a cipőjegyzék megszüntetése óta, naponta több ízben fordul elő, hogy katonák és számosan a polgári lakosság köréből azzal a panasszal fordulnak a cipőosztályhoz, hogy a cipőkereskedők „igazolvány” nélkül nem hajlandók őket kiszolgálni, tudatom a város közönségével, hogy a már fentebb említett személyazonosság igazolásán kívül a cipővásárláshoz más hatósági bizonyítvány vagy igazolvány nem szükséges, katonák leszerelési igazolvánnyal igazolják személyazonosságukat és a kereskedők a cipőosztályánál nyilvántartott készleteikből tartoznak az igazolt vevők igényeit akadálytalanul az érvényben levő maximális árak mellett kielégíteni.

Lukács Ödön,
polgármesterhelyettes.

Hadisegélyek kiosztása.

A hadisegélyesekkel közlöm, hogy az 1918. évi december havi hadisegély a következő sorrendben lesz kifizetve:

A tüzoltó laktanyai I. számú pénztárnál december 9-én hétfőn délelőtt 1—300-ig délután 2701-től 3000-ig

9-én a Fogyasztási adóhivatalnál délelőtt 3001-től 3250-ig délután 4751-től 5000-ig.

9-én hétfőn a városi adópénztárnál délelőtt 50001-től 5250-ig délután 5251-től 5500-ig.

9-én hétfőn a városi házipénztárnál délelőtt 7001-től 7300-ig délután 7301-től 7600-ig.

10-én kedden a tüzoltó laktanyai segély pénztárnál délelőtt 301-től 600-ig, délután 2401-től 2700-ig.

10-én, kedden a fogyasztási adóhivatalnál: délelőtt 3251-től 3500-ig, délután 4501-től 4750-ig.

10-én, kedden a városi adópénztárnál: délelőtt 5501-től 5750-ig, délután 6001-től 6250-ig.

10-én, kedden a városi házipénztárnál: délelőtt 7601-től végig.

11-én, szerdán a tüzoltó laktanyai segély pénztárnál: délelőtt 601-től 900-ig, délután 2101-től 2400-ig.

11-én, szerdán a fogyasztási adóhivatalnál: délelőtt 3501-től 3750-ig, délután 4251-től 4500-ig.

11-én, szerdán a városi adópénztárnál: 5751-től 6000-ig, délután 6501-től 6750-ig.

12-én, csütörtökön a tüzoltó laktanyai segély pénztárnál délelőtt 901-től 1200-ig, délután 1801-től 2100-ig.

12-én, csütörtökön a fogyasztási adóhivatalnál délelőtt 3751-től 4000-ig, délután 4001-től 4250-ig.

12-én, csütörtökön a városi adópénztárnál délelőtt 6251-től 6500-ig, délután 6751-től 7000-ig.

13-án, pénteken a tüzoltó laktanyai segély pénztárnál délelőtt 1201-től 1500-ig, délután 1501-ig 1800-ig.

Figyelemzve az államsegélyeseket, hogy a meghatározott sorrendben jelenjenek meg.

Nagyvárad, 1918. évi december hó.

Juricskay Barna,
tanácsos.

Forradalmi események Berlinben.

Budapest, dec. 6. (Saját tudósítónktól.)

Berlinben ma is forradalmi események voltak, melyek a baloldali radikálizmusa ellen irányultak. Körülbelül huszezer katona jelent meg a birodalmi kancellár épülete előtt, ahol egy Spiró nevű katona beszédet mondott a tömeghez.

Kijelentette, hogy Németország nagy katasztrófa előtt áll, amelyet csak minden erő egyesítésével lehet megakadályozni. Követelte, hogy a nemzetgyűlés már december huszadikán üljön össze és mentsék fel az összes munkás és katona tanács végrehajtó bizottságait. Azután kiáltás ki a köztársaságot és annak elnökéül Ebertet.

Beszédét a tömeg nagy lelkesedéssel fogadta. Utána egy matróz szólalt fel. Azt mondta, hogy Ebertet most kiáltották ki a köztársaság elnökévé, ezért felszólítja őt, nyilatkozzék, eleget tesz-e a meghívásnak?

Ebert a felszólításra így válaszolt:

— A hozzám intézett kérdésre azt válaszolhatom, hogy a meghívásnak nem tudok

és nem akarok eleget tenni addig, amíg a kormányban levő barátaimmal nem tanácskoztam.

A tömeg ekkor oszlani kezdett, midőn azonban egy katona azt a jelentést hozta, hogy a végrehajtó bizottságot letartóztatták, egy nagyobb csapat a képviselőház felé tartott, ahol azonban gárdisták útját állták. Mivel a tömeg felszólítás után sem távozott, összeütközésre került a sor a gárdisták megszólaltatták gépfegyvereiket. Az összeütközésnek tizenhét halottja volt.

HIREK

* **Minisztertanács.** Budapestről jelentik: A kormány tagjai pénteken délután hat órakor Károlyi Mihály miniszterelnök elnöke alatt minisztertanácsot tartottak.

* **A nagyváradai kongregációk ünnepe.** Dec. 8-án az összes kongregációk egy nagy családdá egyesültek, amelyet egy hit és egy gondolat hat át: az a nemzet biztosítja létét, amely felkelti szüleit ujjá. Nem a határ, nem az autonomia, nem a gépfegyver a nemzet ereje: hanem az igazság, amelyet a történelmi idők alkotója hirdet. Az idők súlyos volta követeli, hogy bizalmat merítsünk, hogy erőítsük magunkat, hogy el ne csüggedjünk, hanem erővel tűrjük a jelent és bizalommal várjuk a jövőt. Ez a célja annak, hogy a haza reménysége, az ifjuság, a premontrai főgimnázium kongregációja testvéri szeretettel hívja meg az összes kongregációkat a közös szent áldozásra, amely a premontrai templomban reggel 8 órakor lesz. A szent beszédet dr. Kovács S. Lajos főgimnáziumi igazgató mondja. Az urak kongregációja számára a hátsó jobboldali padok és a szentélyben elhelyezett székek, a többi pedig a nőkongregációk számára vannak fenntartva. Délután pedig fél 6-kor a főgimnázium disztermében vallásos, hazafias ünnepély, amelyre a kongregációkat és az érdeklődőket testvéri szeretettel hívja meg a főgimnázium Mária kongregációja. Külön meghívókat nem küldtek szét. Ha valaki, úgy az ifjuság hálás, szerény meghívóját megtiszteli. A belépő díj 1 korona, a jövedelem felét az anya és csemegevédelem céljaira adjuk.

* **Urnök Mária kongregációja** vasárnap reggel 8 órakor közös szentáldozáson vesz részt a premontrai templomban.

* **Gyűlések tartása a városház disztermében.** A közel napokban gyakorta megtörtént, hogy a különféle egyesületek, testületek és pártok, melyek a városháza közgyűlési termében óhajtották ülésüket megtartani, minthogy nem kellő időben jelentették be a gyűlés megtartását, az összeütközés folytán vagy nem volt megtartható, vagy pedig későbbre halasztandó volt. Ily körülmények között további félreértések és összeütközés elkerülése végett felkérem a város közönségét, hogy amennyiben érkezik let óhajtanak tartani, ezen körülményt az értekezlet megtartása előtt lehetőleg 3 nappal a polgármesteri hivatalban dr. Soós István tb. aljegyzőnél feltétlenül jelezzék be, hogy így a közgyűlési terem rendelkezésére bocsátása biztosítva legyen. Nagyvárad, 1918. évi dec. 5. Rimler Károly s. k. polgármester.

* **Adományok.** Fanta Lászlóné 16 K, dr. Személyi Kálmánné 10 K-át adományozott a Kath. Nővédegyeletnek, ezután mond hálás köszönetet az elnökség, — N. N. 10 koronát adott a vak katonák javára. Rendelkezési helyére juttatjuk.

Az előzetes béke feltételeit Wilson megérkezése után fogják közölni.

Az előzetes békét két hónapon belül ratifikálni kell.

Budapest, dec. 6. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Havas Ügynökség jelenti: A szövetségesek hozzájárultak ahhoz, hogy Németországgal minél előbb megkössék az előzetes békét azzal a feltétellel, hogy ezt két hónapon belül ratifikálni kell. Az előzetes béke feltételeit Wilson elnöknek Párisba érkezése után fogják megállapítani és közétenni.

A volt osztrák-magyar monarchia ügye a londoni konferencián.

Budapest, december 6. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Londonból érkezett hírek szerint azok a tanácskozások, amelyeket a szövetségesek Londonban tartottak, a legnagyobb fontosságú megegyezésekre vezettek, amelyek eddig csak nagy általánosságban kerültek nyilvánosságra. A tanácskozáson szó esett a fegyverszünet meghosszabbításáról, a volt német császár kiadatásáról, Belgium, Franciaország és a többi elpusztított országok helyreállításáról, Németország feldarabolásáról és a volt osztrák-magyar monarchia területén alakult új államok ujjaszervezéséről és megerősítéséről.

* **Nem méltóságos!** Tegnap az ítélőtábla egyik tárgyalásán érdekes, a kor jellemét jellemző epizód játszódott le. Harmathy Károly kuriai bíró elnöklésével tárgyaltak egy ügyet, amelynek során Zigre Miklós ügyvéd következőképen kezdte védőbeszédét:

— Méltóságos Elnök Ur! Tekintetes Itélőtábla!

Tovább azonban nem folytathatta, mert Harmathy Károly közbeszólt:

— Kérem az ügyvéd urat, tartózkodjék minden méltóságos címzéstől. Az már megszűnt.

— Bocsánatot kérek — mondta Zigre — tudtommal a címetek még nem törölték el.

— Mindegy — volt a válasz — én nem akarok továbbra méltóságos ur lenni, csak egyszerű kuriai bíró.

* **A Kamara és az ipari nyersanyag szükséglet.** A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara mindent elkövet, hogy a hazatérő iparosok nyersanyagszükségletét biztosítsa. Már a leszerelés első napjaiban lépéseket tett a kormánytól, hogy a Bergung-Stelle anyagkészletét a helybeli ipar részére kieszközölje. Az akció sikerrel jár, amennyiben a hadügyminisztérium leszerelési előadója a Kamara titkáránk ígéretet tett, hogy e mennyiségeknek polgári célokra felhasználható hányadát, az Átmenetgazdasági Rt. útján a nagyváradi iparosoknak adja át és megbizta a Kamarát az anyagraktár leltározásával. Ezenkívül nagyobb mennyiségű bört is kieszközölt a Bórközpontnál a Kamara titkára, oly feltétel mellett, hogy a lábbelikészítő iparosok szövetkezetét sürgősen meg kell alakítani.

* **Szerbiába munkásokat keresnek.** A szerbiai vasutak helyreállítására körülbelül 3000 munkásra van szükségünk. A munkások, akik ezen munkálatokban résztvenni óhajtanak, jelentkezzenek a Hatósági Munkásközvetítő hivatalnál (Körös utca 12. szám alatti). Feltételek: 40 korona napszám teljes ellátás és a három hónapra tervezet munka befejezése után fejenként 500 korona jutalom. A munkások magyar tiszték és mérnökök vezetése alatt fognak dolgozni, személyes biztonságukat francia ellenőrző közegek garantálják. Dr. Csetle főnök.

* **Halálozás.** Bodnár István máv. al-tisztet súlyos csapás érte; neje alig 3 hetes boldog házassága után élete 25-ik évében elhunyt. Temetése ma, szombaton délután 3 órakor lesz a Halász-utcai gyászházból a rém. kath. egyház szertartása szerint.

* **A cári család kivégzése.** A Telegrafen Kompagne charbini híradása megerősíti azt a jelentést, amely szerint bolsevikk Alapjevsziban meggyilkolták Nikolajevics Miklós és Szergiusz nagyhercegeket, Feodorovna Erzsébet nagyhercegnőt, valamint János, Konstantin, Mihály és Pál hercegeket. Arra kényszerítették őket, hogy a bányák egyik tárnájába ugorjanak le, ahol aztán megtalálták holttesteiket. Orosz újságok jelentése szerint ugyanez a bolsevik csoport meggyilkolta a cárnét öt gyermekével együtt, holttesteiket még nem találták meg. Ezt a vérengzést még az alapjevszki gyilkosság előtt követték el. A Permbe menekült gyilkosok nevét ismerik.

* **A Feministák Egyesületének mai, szombat esti tagértekezése a közbejött akciók miatt elmarad.**

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt özv. Ujváry Sándorné temetése. A gyászszertartást Imrik Zoltán kanonok segédlettel végezte. A beszentelés után a gyászmenet az olaszii pébánia templomba vonult, ahol gyászszentmisét tartottak az elhunyt felett. A szertmise végével az olaszii temetőbe vitték az elhunytat, hol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **Rokkant iparosok rudvas és lemez beszerzése.** Az Országos Hadigondozó Hivatal az alábbi köriratot intézte a népirodához: A vasfeldolgozó önálló iparosok rudvas és lemezellátása érdekében közbenjártam a vashivatalnál. A szóban levő iparosok, akik már a háború előtt üzték iparukat, ahol a vaskereskedőhöz forduljanak, akinél 1913. évben vásároltak. Ha a kereskedő a megrendelés felvételét, vagy a raktárban levő vasanyag kiszolgáltatását megtagadná, ezt jelentse a hadigondozó népiroda vashivatalának (V., Vécsey-ut 5. sz.). Az 1913. év óta önállósult rokkant, továbbá az a rokkant, akinek rendkívüli esetben igen sürgősen van szüksége erre az anyagra, a vaskereskedőnél kapható nyomtatványok a népiroda útján a vashivatal 55037-P-1918. sz. iratára hivatkozva kérjen kiutalást. A szükséglet s annak sürgőssége azonban a hatóság által igazolandó. Horganyozott lemez csak csatornák és cserék készítésére és javítására, valamint gazdasági edények előállítására igen kis mennyiségben engedélyezhető. Ilyen kiutalást a fent előírt módon kell kérni a vashivatalnál. A nyomtatványok a vaskereskedőknél szerezhetők be. Az elnök megkizárásából Fischer Elemér iparfelügyelő.

* **Iparosnők Máriakongregációja** folyó hó 8-án a többi kongregációkkal együtt a premontrai templomban reggel 8 órakor tartja közös szentáldozását. Délután három órakor a szokott helyen rendes gyűlés.

* **Vihar címmel Berkes Ferenc** nirlap író kollegánk szerkesztésében új politikai és riport hetilap indult. Az első szám tegnap jelent meg igen érdekes és változatos tartalommal.

* **A tartalékos tiszték és legénységi állományu szellemi munkások szabadszervezetének végrehajtó bizottsága** ma, szombaton este fél kilenc órakor az Emke kávéház külön termében fontos ügyekben ülést tart.

IRODALOM

A Szent Imre-kör beszámoló jelentése a „Pro Inventute Catholica” akció eredményéről.

Évek óta folyik a munka, hogy katolikus egyetemi hallgatóink, kik a vidéken végzeve gimnáziumi tanulmányaikat, továbbképzés céljából, kénytelenek elmenni Budapestre, ott őket megillető tisztességes körülmények közt készülnék pályájukra. Hába van törekvés, igyekezet, a szegényebb hallgatók mérhetetlen nyomor közt végzik tanulmányaikat. Tudunk olyanokról, kik éjjelen kint utcasepréssel vagy télen hólapátotással keresik meg kenyerüket.

A fiatalok gyámolítására, megmentésére indult meg ez az akció, melynek a címben jelzett jelentése az eredményről beszámol. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök 1918 május 20-iki cikke leírta az egész országot s már kezdetben fényes sikert ígért. Idáig összegyűlt 193 526 07 korona. Ez még nem minden. Folytatnunk kell, mert a jövő Magyarországról van szó. Akármily áldozatba kerül, eleget ez ügyben nem tehetünk, mert sok ezen a téren a tennivalónk.

La Hongrie Républicaine címmel december 11-én nagyjelentőségű lapvállalatot indítottunk meg, amely a külföldi tájékoztatását tűzte ki céljául, azonkívül kapcsolatot kíván keresni a Magyarország területén most alakuló nemzetek között. Cikkent a legkiválóbb magyarországi és külföldi írók írják. Rovataiban ismertetni fogja hazánk politikai, társadalmi, közgazdasági, irodalmi és művészeti eseményeit. A lapot Jakab Dávid szerkeszti Juhász Gyula és dr. Vág Sándor főmunkatársakkal. A La Hongrie Républicaine minden szerdán jelenik meg és előfizetési ára egész évre 40, félévre 20 korona. Előfizetéseket elfogad a La Hongrie Républicaine kiadóhivatal Szeged, Dugonics tér 12.

Színház.

A színház műsora:

Szombat délután: Nebántsvirág.

Erdészleány. Buchbinder és Jarno idillikus zenéjű operettjét hétfőn új szereposztásban eleveníti fel a színház operett-együttese. A repriz címszerepében a népszerű primadonna, Horváth Nusi tehetségének újabb kvalitását csillogtatja.

II. József császár. Szomoró Dezső nagysikerű történelmi színműve a bemutató pompás szereposztásában kerül színre vasárnap délután. A főszerepeket ezúttal is Hevessy Mariska, Tóth Elek, Bihari Ákos és Harsányi játszik.

Szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

URÁNIA mozgó- színház	MA
	Családi tüzhely. Hétköznap 5, szombat, vasárnap 3 órai kezdettel.

Legujabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegcsillárok
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Kávéház átvétel.
Van szerencsém a n. é. közönséget ér-
tesíteni, hogy a
Városi kávéházat
átvettem s azt szakszerűen s vendégeim
igényeinek megfelelően fogom tovább ve-
zetni. A kávéházamban szolid árak mellett
pontos és figyelmes kiszolgálás lesz vezér-
elvem.
Minden este kitűnő színházi vacsorát
szolgálók fel.
Szives pártfogást kérve, vagyok kiváló
tisztelettel
MAYER VILMOS.

VISZKETEGSÉGET,
sömört, rüht
a leggyorsabban elmulasztja a dr.
FLESCH-féle törvényesen védett
„Skaboform“-kenőcs.
Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig ere-
deti pecsétet dr. Flesch-félét kérjük.
Próbategy 4 K, nagy tegy 6 K, családi adag 15 korona.
Nagyvárad és vidéke részére főraktár:
„CSILLAG“-gyógyszertár
Hlatky Endre-utca (Zöldfa-u.)
Nagyváradon.
Kapható továbbá Hegedüs Rezső
„Szent László“ gyógyszertárában
és Sebestyén Arthur „Diana“
gyógyszertárában.

VAS
és rézágak,
afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: össze-
hajtós ágyak eredeti
gyári árakon kaphatók
Tátray Sándor
r.-t.-nál Körös-utca 11.
Telefon-szám: 558.

Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.
Előnyös összeköttetésünk folytán abban
a kellemes helyzetben vagyunk, hogy
anuitásos és kamatozó
jelzálogkölcsonőket
ugy földekre mint városi bérházakra
15—65 évi időtartamra a legelőnyö-
sebb kamattétel mellett
minden árfolyam levo-
nás nélkül
készpénzben folyósítunk.
Polgári Takarékpénztár
Részvénytársaság
Nagy-Várad.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Nagyvárad, Bémer-tér 2.
Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.
Elfogad takarékbetéteket köny-
vecskékre és folyószámlára és
azt előnyösen kamatoztatja. Le-
számítól váltókat. Engedélyez
előnyös feltételek mellett jelzá-
logkölcsonőket törlesztésekre.
Előleget ad értékpapírokra.

Félix gyógyfürdő
Nagyvárad mellett
Kelet-Magyarország leglátogatottabb
hévvíz fürdője. Természetes 49°C hőmér-
sékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen
Téli-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!
Téli sasonban (október-május) pensió-
rendszer. Prospektust díjtalanul küld a
Fürdőigazgatóság.
A Félix-fürdő kedvezményes jegyei
a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

APOLLÓ mozgó- színház	MA
	A szenvedély rabjai. Hétköznap 5, szombat, vasárnap 3 órai kezdettel.

VIGADÓ mozgó- színház	MA
	Családi tüzhely. Hétköznap 5, szombat, vasárnap 3 órai kezdettel.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet szines tálcával	40.—
Kávékészlet	40.—
Feketekávé készlet szines tálcával	40.—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.—
Főző lábasok tűzálló	6.—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40.—
Függőlámpa csigás felszerelve	60.—
Falitükör szines aranyozással	40.—
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem. 800.—	
Ebédőkészlet szines finom minátval 100 részes, teáskészlettel együtt	500.—

Diszmuáruk, majolika disztárgyak,
valódi cobald diszmuáruk, terak-
kota figurák, chinaezüst és alpacca
ezüst áruk
legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.
Árak viszonteladóknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK
üveg, porcellán, lámpa és diszmu-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Deutsches Stuben mädchen christlich, wird gesucht Gute Behandlung; monatliche Bezahlung nach Übereinkommen. Adresse dr Krüger Aladár Advokat, Szalá-di-u. 7.

Óvoda-utca
15. számú ház eladó.

Üzleti kiárúsítás.
Üzletünk, mint társas cég felszámol s az áru az irányáraknál is lejjebb árusítatik el. A kiárúsítással meg van bízva Fögel Dezső ur. Klein Géza és Ödön.

Eladó
több nagyobb ház, egy modern villa és több kicsi házak. Egy három és egy két holdas szőlő három szobás lakással. Értekezni lehet Toma Józsefnél Nilgésztelep, Hajdu-ház.

Salétrom-só!
Sonka- és huspácoláshoz minden mennyiségben kapható Németh Pál Arany-kereszt gyógyszerárában, — városháza mellett.

Imakönyvek
nagy választékban kaphatók a Szent-László-templom sekrestyéjében.

Portörliők
és padlótörliők darabja 6 korona 50 fillér. — Hegedűs János, Rákóczi-ut 1. szám.

Téli karalábét
és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Flainál. Telefon 15-08.

Elvesztett
egy vörös színű, hosszú szőrű kan vizsla kutya. Megtaláló jutalom ellenében szíveskedjék a püspöki residentiába átadni.

Likőr
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac- kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét
a ruháért, mert a különösen bevért ruhafestékekkel régi ruhadarabjait kicsi pénzért háziilag tisztíthat. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Poloskairtó
Nem is biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tavaszi
szepiők, májfoltok, bőrrőzség, kiütés, miltreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Spanyolnátha
járványoknál betegszobákban *fenyő (borovicska) szobailat* kitűnő dezinficiáló permező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt

kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldöncdíj ellenében kívánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szíves megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni

HERCZ IMRE

Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)

Telefon 4-38.

Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leánya 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjő 13-50, Beretvás Zamatos 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-25 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő Rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 36 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomorerősítők, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom **JANOVICS IGNÁCZ** bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálló épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, grammofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár: Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep: Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvtel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. **Csillárok**, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. **Villamos motorok** nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerező telefonja 55.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsonőket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.